

C-507/23. sz. ügy**Előzetes döntéshozatal iránti kérelem****A benyújtás napja:**

2023. augusztus 8.

A kérdést előterjesztő bíróság:

Augstākā tiesa (Senāts) (a legfelsőbb bíróság szenátusa, Lettország)

Az előzetes döntéshozatalra utaló határozat kelte:

2023. augusztus 7.

Az alapeljárás felperese, fellebbező és felülvizsgálati kérelmet előterjesztő fél:

A

Az alapeljárás alperese, valamint a fellebbezési és felülvizsgálati eljárásban ellenérdekű fél:

Patērētāju tiesību aizsardzības centrs (fogyasztóvédelmi központ, Lettország)

[omissis]

Latvijas Republikas Senāts (Lettország legfelsőbb bíróságának szenátusa)**HATÁROZAT [omissis]**

Riga, 2023. augusztus 7.

A jelen tanács [omissis] [a tanács összetétele]

[omissis] az A által az Administratīvā apgabaltiesa (regionális közigazgatási bíróság, Lettország) 2023. május 20-án hozott ítéletével szemben a nem vagyoni kár megtérítése vonatkozásában benyújtott felülvizsgálati kérelem keretében megvizsgálta az előzetes döntéshozatal iránti kérelemnek az Európai Unió Bírósága elé terjesztésének kérdését az A által benyújtott, a felperes személyes adatainak a fogyasztóvédelmi központ által egy [audiovizuális] kisfilm cselekményében, a felperes engedélye nélkül történő felhasználásában és terjesztésében álló cselekmény megszüntetésére és jogellenességének

megállapítására, valamint a nem vagyoni kár megtérítésére irányuló kérelemmel indított közigazgatási jogvitában.

Előzmények

A tényállás

1. A [Latvijas Republikas] Senāts (Lettország legfelsőbb bíróságának szenátusa) előtt felülvizsgálati eljárás indult az elsőfokú eljárásban felperesként eljáró A, a Lettországban jól ismert újságíró és autóiipari szakértő, valamint a fogyasztóvédelmi központ között folyamatban lévő ügyben, amelynek tárgya a felperes személyes adatainak a központ által egy kisfilm terjesztése révén történő jogosulatlan kezelése volt.

A fogyasztóvédelmi központ tájékoztató kampányt folytatott, amelynek keretében a „Pārbaudi – Pērc – Lietoto sociālais eksperiments” („Társadalmi kísérlet »Ellenőrzés – Vásárlás – Használt áru«”) című kisfilmet több weboldalon is közzétette. A kisfilm fogyasztóknak szóló üzenetnek készült, amely több olyan jelentős kockázatra hívja fel a figyelmet, amelyekkel [a fogyasztók] a használt gépjárművek vásárlása során szembesülhetnek. A kisfilm felhívta a fogyasztók figyelmét arra, hogy mindig ellenőrizzék az eladók személyazonosságát és hírnevét, és legyenek óvatosak, mivel a tisztességtelen kereskedők tisztességtelen módszereket alkalmazhatnak, és megpróbálhatják a közismert szakértőket utánozni, hogy ezáltal megtévesztő módon növeljék a fogyasztók bizalmát egy adott jármű eladója iránt, és rávegyék a fogyasztót egy műszakilag vagy más szempontból nem megfelelő jármű megvásárlására. A történet főszereplője a felperes hangját utánozta, a rá jellemző stílusban beszélt telefonon, és a felperes által más műsorokban viselt sapkához hasonló sapkát viselt. A történetben „[A] gyakori mondatai” címmel szerepel egy lista, és tartalmaz egy jelenetet a „TE!” [»¡AQUÍ!«] című műsorból, amelyben a felperes látható és hallható.

A felperes, aki nem értett egyet azzal, ahogyan a kisfilmben a személyét felhasználták, kifogásolta a történet elkészítését és terjesztését. A kisfilmet azonban több weboldalon is bemutatták, és az online továbbra is elérhető.

A felperes azt kérte a fogyasztóvédelmi központtól, hogy hagyja abba a kisfilm bemutatását, kérjen nyilvánosan bocsánatot a jó hírnevét ért sérelemért, és térítse meg e nem vagyoni kárát. A központ nem tett eleget e kérésnek.

A felperes keresetet nyújtott be, azt kérve, hogy az eljáró bíróság állapítsa meg, hogy a fogyasztóvédelmi központ cselekménye jogellenes volt, valamint hogy kötelezze a központot bocsánatkérésre és a 2000 euró nem vagyoni kárának megtérítésére.

2. Az Administratīvā rajona tiesa (körzeti közigazgatási bíróság, Lettország) részben helyt adott a keresetnek: jogellenesnek nyilvánította a fogyasztóvédelmi központ azon cselekményét, amely a felperes személyes adatainak a felperes hozzájárulása nélküli felhasználásában és terjesztésében állt, és kötelezte a

felperest e cselekmény abbahagyására, valamint arra, hogy 100 euró összegben térítse meg a felperesnek okozott nem vagyoni kárt, és hogy kérjen nyilvánosan bocsánatot.

Az Administratīvā apgabaltiesa (regionālis közigazgatási bíróság) másodfokon eljárva részben helyt adott a kérelmeknek: jogellenesnek nyilvánította a fogyasztóvédelmi központ azon cselekményét, amely a felperes személyes adatainak a felperes hozz j r l sa nélküli felhasználásában és terjesztésében állt, és arra kötelezte a központot, hogy hagyja abba a „Társadalmi kísérlet »Ellen rzs – Vásárlás – Használt  ru«” című történetben a felperes személyes adatainak felhasználását és terjesztését, valamint hogy nyilvánosan kérjen bocsánatot a felperestől azokon a weboldalokon, ahol a történetet közzétette. A többi (a nem vagyoni k r megtérítésre irányuló) kérelmet elutasította.

Az [Administrat v ] apgabaltiesa (regionális közigazgatási bíróság) megállapította, hogy a fogyasztóvédelmi központ cselekménye a természetes személyeknek a személyes adatok kezelése tekintetében történő védelméről és az ilyen adatok szabad áramlásáról, valamint a 95/46/EK rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló, 2016.  prilis 27-i (EU) 2016/679 európai parlamenti és tanácsi rendelet ( ltal nos adatvédelmi rendelet) hatálybalépését követően is folytatódott, és ez a cselekmény ellentétes a rendelet 6. cikke (1) bekezdésének e) pontjában foglaltakkal. Személyes adat nemcsak a felperes teljes neve, hanem a felperes személye is, amelynek ábrázolásához a jelen ügyben többek között a felperesnek a „TE!” című műsorból vett képét használják fel, és közvetlenül az autóiparban végzett szakmai tevek nyss g re helyezik a hangsúlyt[.] Személyes adatok kisfilmbe foglalása, nyilv nos gra hozatala és olyan módon történő tárolása, hogy azok más személyek számára hozzáférhetőek legyenek, a személyes adatok kezelésének minősül. A kisfilm hatósági feladatellátás keretében valósult meg, és a fogyasztók tudatosságának növelésére irányuló jogszerű és társadalmilag szükséges cél elérésére irányult, hogy a fogyasztók pontos információkon alapuló gazdasági döntést hozhassanak használt autó vásárlása eseten. Ez a cél azonban a felperes személyes adatainak felhasználása nélkül is elérhető lett volna: a nyilv nos g megszólításának más formájában, eltérő tartalmú történet útján vagy más személlyel egy hasonló történetben.

Annak értékelése során, hogy helyénvaló-e a felperes jogainak megsértése miatt kártérítési kötelezettséget előírni, az [Administrat v ] apgabaltiesa (regionális közigazgatási bíróság) megállapította, hogy a fogyasztóvédelmi központ által el k vetett jogsértés nem volt súlyos. Az eljáró bíróság figyelembe vette, hogy a felperes személyének a történetben való felhasználása nem a becsületének megsértésére vagy a jó hírnevének csorbítására irányult. Egy objektív és észszerűen figyelmes külső szemlélő számára a történet nem keltheti azt a benyomást, hogy a felperes csal  vagy tisztességtelen személy. A felperesnek nem vagyoni k ra keletkezett, mivel a központ a felperes személyes adatait  gy kezelte és hozta nyilv nos gra, hogy nem vette figyelembe a kifogásait, és kérelmére sem orvosolta a jogsértést. A központ azért követte el e jogsértést, mert tévesen értelmezte a jogszabályokat, ráadásul a szabályok értelmezése összetett volt. Az

eljáró bíróság figyelembe vette azt is, hogy egy ilyen kisfilmnek az érintett személy engedélye nélküli elkészítése és közzététele megengedett lett volna, ha az újságírás céljából történt volna, ha egy ilyen jellegű történet lett volna a legmegfelelőbb a szóban forgó cél eléréséhez, és ha a felperes semmilyen érzékeny adatát nem használták volna fel. Az eljáró bíróság tehát megállapította, hogy a kisfilmhez az interneten keresztül való hozzáférés önmagában nem okoz becsületsértéssel járó kárt a felperesnek.

Mivel a központ a felperes indokolt kifogásait követően sem hagyta abba a cselekményt, az [Administratīvā] apgabaltiesa (regionális közigazgatási bíróság) úgy ítélte meg, hogy a nem vagyoni kárnak a Valsts pārvaldes iestāžu nodarīto zaudējumu atlīdzināšanas likums (a hatóságok által okozott kár megtérítéséről szóló törvény) 14. cikke szerinti, a károkozást megelőző állapot helyreállításával történő orvoslása nem volt elegendő. Az eljáró bíróság ezért arra kötelezte a hatóságot, hogy nyilvánosan kérjen bocsánatot a felperestől azokon a weboldalon, amelyeken a kisfilmet közzétette. Tekintettel arra, hogy a kisfilm nem valósított meg becsületsértést a felperessel szemben, és nem sértette a jó hírnevét, valamint hogy nem használtak fel érzékeny adatokat, a bíróság nem tartotta szükségesnek pénzbeli kártérítés megállapítását.

3. A felperes felülvizsgálati kérelmet nyújtott be az [Administratīvā] apgabaltiesa (regionális közigazgatási bíróság) ítéletével szemben a nem vagyoni kár megtérítése iránti kérelem elutasítása vonatkozásában. A kérelem az alábbi jogalapokat tartalmazza az ítélet felülvizsgálatát illetően:

3.1. Az [Administratīvā] apgabaltiesa (regionális közigazgatási bíróság) tévesen értékelte a felperesnek okozott sérelmet, mivel tévesen értelmezte a becsületsértés és a jó hírnév megsértésének fogalmát, és mivel – anélkül, hogy indokolta volna – nem értékelte a felperes által az őt ért becsületsértés és a jó hírnevének megsértése tekintetében jelzett számos körülményt (ideértve a kisfilm olyan módon történő újbóli közzétételét, amely a nézők szemében a felperest mint elismert autószakértőt becsmérlti). Az eljáró bíróságnak azt kellett volna értékelnie, hogy az átlagos néző, aki általában nem a legfigyelmesebb, hogyan reagál a kisfilmre és a felperes e műben tükröződő személyére. Az eljáró bíróság azt sem vette figyelembe, hogy a kisfilm közzétételére a felperes azon kategorikus tiltakozása ellenére került sor, amely a mű forgatókönyvére vonatkozó megalapozott kifogásokon alapult.

Azzal, hogy az eljáró bíróság nem biztosított bírói jogvédelmet a becsületsértés tekintetében, megsértette a Lett Köztársaság alkotmányának 95. (a becsületsértéssel szembeni védelem) és 96. cikkét (a magánélet tiszteletben tartása).

3.2. Az eljáró bíróság lényegében úgy ítélte meg, hogy a felperes népszerűsége és a történet létrehozására való alkalmassága olyan indok, amely megalapozza a felperes magánélethez való jogába és az azon jogába való beavatkozást, hogy maga döntsön adatai kezeléséről.

3.3. A szabályok értelmezésének bonyolultsága nem szolgálhat igazolásul a hatóság önkényes magatartására, amely a felperes egyértelműen kifejezett akaratával ellentétes szándékos cselekmény formájában valósul meg.

3.4. Az eljáró bíróság által meghatározott jóvátétel (az azon weboldalakon történő bocsánatkérés, amelyeken a fogyasztóvédelmi központ közzétette a kisfilmet) nem méltányos. Egy demokratikus jogállamban a kártérítés nem csökkenthető aránytalanul. A nyilvános bocsánatkéresi kötelezettség egyszerű elemi udvariassági és etikai aktus. Összehasonlításképpen az általános adatvédelmi rendelet 83. cikkének (5) bekezdése legfeljebb 20 000 000 EUR összegű közigazgatási bírságot, illetve a vállalkozások esetében az előző pénzügyi év teljes éves világpiaci forgalmának legfeljebb 4%-át kitevő összeget állapít meg.

3.5. Az eljáró bíróság figyelmen kívül hagyta és egyáltalán nem elemezte az [omissis] általános adatvédelmi rendelet 82. cikkét [az általános adatvédelmi rendelet 82. cikkének (1) bekezdésére hivatkozik].

Jogi háttér

Az alkalmazandó jog

Az uniós jog

4. Az Európai Unió Alapjogi Chartája 8. cikkének (1) bekezdése; az általános adatvédelmi rendelet 1. cikkének (2) bekezdése és 82. cikke, valamint (75), (85) és (146) preambulumbekkezdése.

A lett jog

5. A Lett Köztársaság alkotmánya 92. cikkének harmadik mondata:

„Bárki, akinek valamely jogába indokolatlanul beavatkoznak, megfelelő jóvátételre jogosult.”

A Valsts pārvaldes iestāžu nodarīto zaudējumu atlīdzināšanas likums (a hatóságok által okozott kár megtérítéséről szóló törvény) „A nem vagyoni kár [jóvátételére] irányuló kötelezettség előírása” című 14. cikke:

„(1) A nem vagyoni kár jóvátételének kötelezettségét a beavatkozással érintett jogok és jogos érdekek fontosságának, valamint a szóban forgó beavatkozás súlyosságának megfelelően, a hatósági aktus megalapozottsága, valamint ténybeli és jogi indoklása, a sértett magatartása és közrehatása, valamint a szóban forgó ügyre vonatkozó egyéb körülmények fényében kell megállapítani.

(2) A nem vagyoni kárt a károkozást megelőző állapot helyreállításával, illetve teljes vagy részleges lehetetlenség vagy a helyreállítás alkalmatlansága esetén bocsánatkéréssel vagy megfelelő kártérítés megfizetésével kell orvosolni.

(3) Ha a hatóság vagy a bíróság az adott ügy körülményeinek értékelését követően megállapítja, hogy az egyén jogaiba vagy jogos érdekeibe való beavatkozás nem súlyos, az írásbeli vagy nyilvános bocsánatkérés képezheti a nem vagyoni kár egyedüli vagy kiegészítő jóvátételét.

(4) A nem vagyoni kártérítés legfeljebb 7000 euróban határozható meg. Súlyos nem vagyoni kár esetén a kártérítés összege legfeljebb 10 000 euróban is megállapítható; életveszély vagy különösen súlyos egészségkárosodás esetén pedig a kártérítés maximális összege legfeljebb 30 000 euróban is megállapítható.”

Azon okok, amelyek miatt kétségek merülnek fel az uniós szabályozás értelmezésével kapcsolatban

6. Az [Administratīvā] apgabaltiesa (regionális közigazgatási bíróság) kimondta, hogy megsértették a felperes jogát, és e tekintetben ítélete jogerőre emelkedett, de a felperes nem ért egyet sem a jogába való beavatkozás és az e beavatkozással okozott kár értékelését, sem az ennek megfelelően megállapított jóvátételt illetően. A felülvizsgálati eljárás keretében tehát meg kell vizsgálni, hogy az említett bíróság helyesen értékelte-e a fogyasztóvédelmi központnak a felperes jogaiba való beavatkozásának súlyosságát és az e beavatkozással okozott kár fennállását, és hogy a központ által megállapított jóvátétel megfelelőnek tekinthető-e.

7. Az általános adatvédelmi rendelet 82. cikkének (1) bekezdése szerint minden olyan személy, aki e rendelet megsértésének eredményeként vagyoni vagy nem vagyoni kárt szenvedett, az elszenvedett kárért az adatkezelőtől vagy az adatfeldolgozótól kártérítésre jogosult.

Az Európai Unió Bírósága kimondta, hogy mivel az említett általános adatvédelmi rendelet nem tartalmaz utalást a tagállamok jogára az e rendelet 82. cikkében szereplő kifejezések jelentésével és terjedelmével kapcsolatban, különösen a „vagyoni vagy nem vagyoni kár” és „az elszenvedett kár” fogalmát illetően, e kifejezéseket az említett rendelet alkalmazása céljából olyanoknak kell tekinteni, mint amelyek az uniós jog önálló fogalmait képezik, és amelyeket az összes tagállamban egységesen kell értelmezni (2023. május 4-i Österreichische Post ítélet, C-300/21, EU:C:2023:370, 30. pont). E fogalmak értelmezése szempontjából tehát nem a lett jog, hanem kizárólag a rendeletnek az Európai Unió Bírósága ítélkezési gyakorlatában értelmezett rendelkezései alkalmazandók.

Amint az [Administratīvā] apgabaltiesa (regionális közigazgatási bíróság) ítéletéből kitűnik, e bíróság a kár jóvátételére vonatkozó következtetéseit kizárólag a lett jogszabályokra és ítélkezési gyakorlatra alapozta, ami nincs összhangban az általános adatvédelmi rendelet 82. cikkével.

Az [Administratīvā] apgabaltiesa (regionális közigazgatási bíróság) ítélete emellett több olyan szempontra is kitér, amelyek tekintetében az általános adatvédelmi rendelet 82. cikkének értelmezése releváns. Az Európai Unió

Bíróságának nyilvántartásában szereplő adatokból kitűnik, hogy a tagállamok bíróságai már több kérdést is a Bíróság elé terjesztettek az említett cikk értelmezésére vonatkozóan, amelyek megválaszolása a jelen ügyben is releváns lehet (C-340/21., C-667/21., C-687/21., C-741/21., C-182/22., C-456/22., C-590/22. és C-65/23. sz. ügy). Ezekre a kérdésekre azonban még nem született válasz, ezért e tanács szükségesnek ítéli, hogy előzetes döntéshozatal iránti kérelmet terjesszen az Európai Unió Bírósága elé.

8. Az ügynek az [Administratīvā] apgabaltiesa (regionális közigazgatási bíróság) előtti vizsgálata során az egyik lényeges szempont az volt, hogy az általános adatvédelmi rendelet megsértésével, azaz az adatvédelmi jogsértéssel kapcsolatban önmagában kell-e kártérítési kötelezettséget előírni, vagy pedig az ilyen jogsértéssel okozott kárt is meg kell állapítani. Az Európai Unió Bírósága már választ adott e kérdésre.

Az általános adatvédelmi rendelet 82. cikkének (1) bekezdése előírja az e rendelet megsértése miatt elszenvedett vagyoni vagy nem vagyoni kár megtérítéséhez való jogot. Amint azt az Európai Unió Bírósága kifejtette, e rendelet rendelkezéseinek pusztán megsértése nem elegendő ahhoz, hogy kártérítési jogot keletkeztessen, hanem a jogsértéssel okozott kárt is meg kell állapítani (az Österreichische Post ítélet 32. és 42. pontja).

Az [Administratīvā] apgabaltiesa (regionális közigazgatási bíróság) ítéletéből kitűnik, hogy e bíróság lényegében a rendeletnek a hatóság által történő önmagában vett megsértése vonatkozásában értékelte a jóvátétel szükségességét, mivel nem állapította meg, hogy a felperessel szemben becsületsértés következett volna el vagy a jó hírnevét megsértették volna. Ez nincs összhangban a rendelet 82. cikkének (1) bekezdésében foglaltakkal. Amennyiben e bíróság arra következtetésre jutott, hogy a felperest a rendelet megsértése miatt nem érte kár, a kártérítés vagy jóvátétel iránti keresetet el kellett volna utasítani.

Az egyéb következtetések levonása előtt azonban meg kell állapítani, hogy a fent említett bíróság tévedett-e a kár fennállásának megítélésében.

9. E tekintetben azonban tisztázni kell, hogy az általános adatvédelmi rendelet megsértése, azaz az adatvédelmi jogsértés egyúttal önmagában is jelentheti-e az egyén sérelmét.

Az általános adatvédelmi rendelet (146) preambulumbekkezdésével összhangban az adatkezelő vagy az adatfeldolgozó az e rendeletet sértő adatkezelés miatt okozott kárt köteles megtéríteni. A kár fogalmát a Bíróság ítélkezési gyakorlatának fényében tágan kell értelmezni, mégpedig oly módon, hogy az teljes mértékben tükrözze rendelet célkitűzéseit. Az érintetteket az őket ért kárért teljes és tényleges kártérítés illeti meg. Az Európai Unió Bírósága – e preambulumbekkezdésre is hivatkozva – a kár fogalmának olyan értelmezésére helyezte a hangsúlyt, amely összhangban van a rendelet céljaival, amelyek többek között a természetes személyek következetes és magas szintű védelmének

biztosítása a személyes adatok Unión belüli kezelését illetően, és a szabadságok és alapvető jogok védelmére vonatkozó szabályok következetes és egységes alkalmazásának biztosítása az ilyen adatok Unió egészén belüli kezelését illetően (az Österreichische Post ítélet 46–48. pontja). Az általános adatvédelmi rendelet 82. cikkének alkalmazásában továbbá a „kár” fogalmának, ideértve a „nem vagyoni kár” fogalmát is, az uniós jog saját fogalmaként önálló és egységes definíciót kell adni (az Österreichische Post ügyben hozott ítélet 44. pontja).

Az Európai Unió Alapjogi Chartája 8. cikkének (1) bekezdése az adatvédelemhez való jogot a személy önálló és sérthetetlen alanyi jogaként fogalmazza meg, azaz mindenkinek joga van a rá vonatkozó személyes adatok védelméhez. Az általános adatvédelmi rendelet 1. cikkének (2) bekezdése azt is jelzi, hogy a rendelet a természetes személyek alapvető jogait és szabadságait és különösen a személyes adatok védelméhez való jogukat védi, azaz a személyes adatok védelméhez való jog az egyén alapvető jogai és szabadságai között szerepel.

Felmerül tehát a kérdés, hogy az ezen alanyi jogba való beavatkozás önmagában kárt okoz-e az egyénnek. Más szóval, ha az egyén számára biztosított egyéb jogokba (mint például a magánélethez való jog, a tulajdonhoz való jog stb.) való beavatkozás kárnak minősül, akkor az adatvédelemhez való fent említett jog megsértése önmagában – vagy legalábbis bizonyos körülmények között – jelentheti-e az e személynek okozott kárt?

Ez pedig elvezet ahhoz a további kérdéshez, hogy milyen kapcsolat áll fenn az általános adatvédelmi rendelet megsértése, azaz az adatvédelmi jogsértés és az adatvédelemhez való jog mint alanyi jog megsértése között. Az adatkezelés olyan tevékenység, amelyet főszabály szerint védett személyes adatokon végeznek. Ennélfogva amennyiben az adatkezelés jogellenes, vélelmezhető, hogy az ilyen adatkezeléssel az egyén adatvédelemhez való alanyi jogába történő indokolatlan beavatkozás történik, éppen azért, mert ezek az adatok nem élveztek védelmet a jogellenes adatkezeléssel szemben.

A jelen ügyben például helyénvaló tűnhet megvizsgálni, hogy a személyes adatoknak egy oktató jellegű kisfilmben való terjesztése, amennyiben az az egyén kifejezett tiltakozása ellenére történt, önmagában véve kárt okoz-e, mivel az egyén adatvédelemhez való jogába avatkozik be (tehát önmagában véve kárt jelent, még akkor is, ha nem állapítható meg a magánéletének megsértése, a becsületsértés vagy a jó hírnevének sérelme).

Hozzá kell tenni, hogy az általános adatvédelmi rendelet (75) preambulumbekzdése a kár konkrét típusait említi, amiből arra lehet következtetni, hogy a rendelet megsértése önmagában, bár sérti az egyén adatvédelemhez való jogát, a rendelet alkalmazásában nem tekinthető kárnak; más szóval, hogy a rendelet megsértése önmagában általánosságban nem tekinthető a természetes személyeknek az említett preambulumbekzdésben említett „jogaiba és szabadságaiba” való beavatkozásnak és kárnak. A preambulumbekzdés kimondja: „A természetes személyek jogait és szabadságait érintő – változó

valószínűségi és súlyosságú – kockázatok származhatnak a személyes adatok kezeléséből, amelyek fizikai, vagyoni vagy nem vagyoni károkhoz vezethetnek, különösen, ha az adatkezelésből hátrányos megkülönböztetés, személyazonosság-lopás vagy személyazonossággal való visszaélés, pénzügyi veszteség, a jó hírnév sérelme, a szakmai titoktartási kötelezettség által védett személyes adatok bizalmas jellegének sérülése, az álnevesítés engedély nélkül történő feloldása, vagy bármilyen egyéb jelentős gazdasági vagy szociális hátrány fakadhat; vagy ha az érintettek nem gyakorolhatják jogaikat és szabadságaikat, vagy nem rendelkezhetnek saját személyes adataik felett; vagy ha olyan személyes adatok kezelése történik, amelyek faji vagy etnikai származásra, vagy politikai véleményre, vallási vagy világnézeti meggyőződésre vagy szakszervezeti tagságra utalnak, valamint ha a kezelt adatok genetikai adatok, egészségügyi adatok vagy a szexuális életre, büntetőjogi felelősség megállapítására, illetve bűncselekményekre, vagy ezekhez kapcsolódó biztonsági intézkedésekre vonatkoznak; vagy ha személyes jellemzők értékelésére, így különösen munkahelyi teljesítménnyel kapcsolatos jellemzők, gazdasági helyzet, egészségi állapot, személyes preferenciák vagy érdeklődési körök, megbízhatóság vagy viselkedés, tartózkodási hely vagy mozgás elemzésére vagy előrejelzésére kerül sor személyes profil létrehozása vagy felhasználása céljából; vagy ha kiszolgáltató személyek – különösen, ha gyermekek – személyes adatainak a kezelésére kerül sor; vagy ha az adatkezelés nagy mennyiségű személyes adat alapján zajlik, és nagyszámú érintettre terjed ki.” Az itt említett károk némelyik típusa pusztán adatvédelmi jogsértésnek tekinthető, más jogok és szabadságok megsértése nélkül (például amikor az érintettet megfosztják a személyes adatai feletti rendelkezés jogától); míg a preambulumbekkezdés egészének szövegéből úgy tűnik, hogy a leggyakoribb esetben az adatvédelmi jogsértés önmagában nem okoz kárt, hanem az adatvédelmi jogsértés bizonyos mértékig minőségileg megkülönböztethető a kártól.

Egyébiránt a rendelet (85) preambulumbekkezdése az alábbiakat mondja ki: „Az adatvédelmi incidens megfelelő és kellő idejű intézkedés hiányában fizikai, vagyoni vagy nem vagyoni károkat okozhat a természetes személyeknek, többek között a személyes adataik feletti rendelkezés elvesztését vagy a jogaik korlátozását, a hátrányos megkülönböztetést, a személyazonosság-lopást vagy a személyazonossággal való visszaélést, a pénzügyi veszteséget, az álnevesítés engedély nélküli feloldását, a jó hírnév sérelmét, a szakmai titoktartási kötelezettség által védett személyes adatok bizalmas jellegének sérülését, illetve a szóban forgó természetes személyeket sújtó egyéb jelentős gazdasági vagy szociális hátrányt.” A lehetséges kártípusok között szerepelnek mindazok, amelyek lényegében önmagukban is adatvédelmi jogsértésnek minősülnek (a személyes adatok feletti ellenőrzés elvesztése), valamint azok, amelyek más jogokba és szabadságokba való beavatkozáshoz kapcsolódnak (például a jó hírnév sérelme).

Ebből következően kétségek merülnek fel egyrészt a rendelet rendelkezéseinek megsértése mint adatvédelmi jogsértés, másrészt a rendelet 82. cikkének (1) bekezdése szerinti „kár” közötti kapcsolat tekintetében.

10. Ezután a kár és az e kárral arányos kártérítés vagy jóvátétel közötti kapcsolatot kell vizsgálni.

Az Európai Unió Bírósága a kár fogalmának a rendelet céljával összhangban történő értelmezése során úgy ítélte meg, hogy nem megengedett a nem vagyoni kár megtérítésének egy bizonyos súlyossági küszöbnek való alárendelése, hiszen az ilyen küszöb fokozatainak meghatározása, amelytől az említett kártérítés megítélése vagy megtagadása függene, az eljáró bíróságok értékelésétől függően változó lehet, és így sértené a bevezetett rendszer koherenciáját (az Österreichische Post ítélet 49. pontja).

Ami az előírandó kártérítési kötelezettséget, azaz a pénzbeli jóvátételt illeti, az Európai Unió Bírósága úgy ítélte meg, hogy az egyes tagállamok belső jogrendjére tartozik az ennek keretében járó kártérítés terjedelmének meghatározását lehetővé tevő szempontok meghatározása, az egyenértékűség és a hatékony érvényesülés elveinek tiszteletben tartása mellett (uo., 53–54. pont).

Azt is megállapította, hogy az általános adatvédelmi rendelet 82. cikkén alapuló pénzbeli kártérítést „teljesnek és ténylegesnek” kell tekinteni, ha lehetővé teszi az e rendelet megsértése miatt konkrétan elszenvedett kár teljes egészében való kompenzálását, anélkül hogy az ilyen teljes egészében való kompenzáláshoz szükséges lenne büntető jellegű kártérítést előírni (uo., 58. pont).

Az Európai Unió Bírósága tehát már általánosan meghatározta a kártérítés megállapításának kereteit. Néhány kérdés azonban továbbra is tisztázatlan.

11. Az [Administratīvā] apgabaltiesa (regionális közigazgatási bíróság) úgy ítélte meg, hogy a szóban forgó ügyben a felperestől való nyilvános bocsánatkérés a nem vagyoni kár elégséges jóvátételét jelenti. Hozzá kell tenni, hogy a nem vagyoni kár jóvátételének e formáját – különösen, ha az egyén jogaiba való beavatkozás nem súlyos – a lett jog kifejezetten előírja (konkrétan a Valsts pārvaldes iestāžu nodarīto zaudējumu atlīdzināšanas likums [a hatóságok által okozott kár megtérítéséről szóló törvény] 14. cikkének (2) és (3) bekezdése), és azokra az esetekre is előírja, amikor a *restitutio in integrum* nem lehetséges.

Így, ha a kártérítés formáját és terjedelmét a lett jog szerint kellene meghatározni, az alperes hatóság vagy a bíróság értékelésétől függően az eredmény az lehetne, hogy olyan körülmények között is, amikor a *restitutio in integrum* nem lehetséges, a bocsánatkérés elégséges kártérítésnek minősülne.

Tekintettel arra, hogy a jelen ügyben nyitva marad a kár fennállásának és jelentőségének kérdése, és hogy e kérdés tisztázása a kár fogalmának értelmezésétől függ, ebben az ügyben fontos lenne tisztázni, hogy a bocsánatkérési kötelezettség mint egyedüli kártérítés előírása összhangban van-e az általános adatvédelmi rendelet 82. cikkének (1) bekezdésével, a rendelet céljával és a teljes kártérítés elvével összhangban értelmezve.

12. A kártérítés formájának és terjedelmének mérlegelése során az [Administratīvā] apgabaltiesa (regionális közigazgatási bíróság) többek között figyelembe vette a hatósági aktus céljait és indokait. Az [Administratīvā] apgabaltiesa (regionális közigazgatási bíróság) az indokolásában különösen azt a tényt vette figyelembe, hogy a kisfilmnek a felperes tiltakozása ellenére történő elkészítésekor és terjesztésekor a hatóság közérdekből végzett feladatot látott el, hogy a felperes személyes adatainak felhasználása e célra megfelelő volt, hogy a hatóság célja nem a felperes becsületének megsértése vagy jó hírvének megsértése volt, és hogy a szóban forgó esetben a szabályok alkalmazása összetett volt.

Ez felveti azt a kérdést, hogy az ilyen, lényegében az adatvédelmi jogsértés elkövetőjének hozzáállását és motivációját jelző megfontolások figyelembe vehetők-e a kár jóvátételére vonatkozó kötelezettség előírása során.

Amint azt fentebb említésre került, az általános adatvédelmi rendelet 82. cikke a teljes kártérítés elvét rögzíti. Ha tehát az eljáró bíróság úgy döntene, hogy a jogsértés elkövetőjének motivációja miatt a kártérítést alacsonyabb összegben kellene megállapítani annál, mint ami általában arányos lenne az elszenvedett kárral, akkor e kártérítés terjedelme már nem lenne arányos magának a kárnak a mértékével. Az Európai Unió Bírósága elvetette annak szükségességét, hogy a kártérítés összege büntető jellegű legyen, éppen azért, mert ez nem szükséges magának a kárnak a teljes és tényleges megtérítéséhez (az Österreichische Post ítélet 58. pontja). Felmerül a kérdés, hogy a jelen ügyben nem kell-e hasonló megfontolásokat alkalmazni, azaz, hogy a jogsértés elkövetője motivációjának figyelembevételével nem torzul-e a kár és az annak megfelelő kártérítés közötti összefüggés, és ezáltal nem sérül-e a teljes és tényleges kártérítés mechanizmusa.

13. Összefoglalva, az eljáró bírósági tanácsnak kétségei vannak az uniós jogi szabályok értelmezésével kapcsolatban. Véleménye szerint előzetes döntéshozatal iránti kérelemmel kell az Európai Unió Bíróságához fordulni.

[omissis] [eljárási megfontolások]

Rendelkező rész

Az Európai Unió működéséről szóló szerződés 267. cikke alapján [omissis] [nemzeti eljárásjogi szabályokra való hivatkozás] a jelen tanács

ügy határozott, hogy

előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdéseket terjeszti az Európai Unió Bírósága elé:

- 1) Úgy kell-e értelmezni az általános adatvédelmi rendelet 82. cikkének (1) bekezdését, hogy a személyes adatok e rendelet megsértésével történő, jogellenes kezelése önmagában indokolatlan beavatkozást

jelenthet a személy adatvédelemhez való alanyi jogába, és kárt okozhat e személynek?

- 2) Úgy kell-e értelmezni az általános adatvédelmi rendelet 82. cikkének (1) bekezdését, hogy az lehetővé teszi, hogy amennyiben nincs lehetőség a károkozást megelőző állapot helyreállítására, akkor a nem vagyoni kár egyedüli kompenzációjaként bocsánatkérési kötelezettséget írjanak elő?
- 3) Úgy kell-e értelmezni az általános adatvédelmi rendelet 82. cikkének (1) bekezdését, hogy az lehetővé teszi, hogy az adatkezelő hozzáállását és motivációját jelző körülmények (például a közérdekből végzett feladat teljesítésének szükségessége, a személynek okozott sérelemre nem szándékos mivolta vagy a jogi keret megértésének nehézségei) megalapozhatják az ilyen sérelemért járó alacsonyabb összegű kártérítés megállapítását?

A bíróság az eljárást az Európai Unió Bíróságának döntéshozataláig felfüggeszti.

Jelen határozat ellen nincs helye jogorvoslatnak.

[omissis]

[aláírások]